

k dražbě a k rozvrhu a k přikázání pohledávky v rozvrhovém usnesení nejsou kroky k vymáhání pohledávky (rozh. č. 4858 Sb. n. s., Gl. U. č. 1964 z roku 1902). Dotčený poplatek přikázal tedy rekursní soud Československému státu neprávem v přednostním pořadí.

Čís. 16957.

Společenstva výrobní a hospodářská (zák. č. 70/1873 ř. z.).

Kdo chce nahlédnouti do seznamu členského vedeného u společenstva, jakož i do společenské smlouvy (jejích změn) a z nich si činiti výpisy nebo poříditi opisy, nemusí společenstvu udati nebo osvědčovati důvody pro výkon svého práva. Při porušení uvedeného práva může dotčený žádati o nápravu u rejstříkového soudu v řízení nesporném.

(Rozh. ze dne 1. června 1938, R I 577/38.)

Srov. rozh. č. 9570 Sb. n. s.

Trvdíc, že »S.«, zapsané společenstvo s ručením omezeným, odepřelo povolití zmocněnci gremia obchodních živností pro K. a okolí nahlédnutí do rejstříku členů členské matriky a poříditi si z něho výpisy, navrhlo představenstvo dotčeného gremia, aby rejstříkový soud uložil společenstvu »S.«, aby zmocněnci navrhovatele povolilo do 14 dnů v úředních hodinách nahlížeti do rejstříku členů (matriky členské) a poříditi si z něho opisy, pod pohružkou pokuty 50 Kč. Rejstříkový soud vyhověl návrhu. Důvody: Předseda společenstva »S.« Jan K. udal jednak, že navrhovatelovu zmocněnci odepřel jen povolení, aby si pořídil opisy rejstříku, a to jednak proto, že jmenovaný zmocněnec mu řekl, že věc pochází od určité politické strany, jednak že společenstvo podle § 14 zák. č. 70/1873 ř. z. není povinno, aby povolovalo pořízení opisů z rejstříku, a konečně že Rudolf B. neprokázal konkrétního právního zájmu. Výpovědí předsedy navrhujícího gremia Josefa K. bylo zjištěno, že zmocnil Rudolfa B. podle usnesení výboru představenstva uvedeného společenstva, aby jeho jménem do rejstříku nahlížel, učinil si opisy a představenstvu o tom podal zprávu. Výpovědí Rudolfa B. bylo zjištěno, že mu sice předseda společenstva »S.« povolil nahlížeti do rejstříku, že však odepřel povolení, aby si pořídil opisy z rejstříku. Nebylo dokázáno, že Rudolf B. tehdy prohlásil, že jde o politickou věc, nýbrž bylo to jen soukromé mínění Jana K., který odepřel opisy proto, že se domníval, že navrhovatel zamýšlí získati členy konsumního družstva jako zákazníky. Postup předsedy družstva odporuje zákonu. Podle § 14 zák. č. 70/1873 ř. z. musí býti k a ž d é m u dovoleno, aby nahlédl do rejstříku členů. Právo nahlédnouti do seznamu členů zahrnuje v sobě i právo činiti si výpisy a po případě poříditi si i jeho opisy (rozh. č. 9570 Sb. n. s.). Podle znění § 14 uved. zák. není rozhodující,

z jakých důvodů se žádá o povolení k pořizování takovýchto opisů. Ostatně není dokázáno, že navrhovatel anebo jeho zmocněnec zamýšlí zneužívatí těchto opisů. Bylo proto rozhodnuto, jak shora uvedeno. Rekursní soud zrušil z podnětu rekursu napadené usnesení jako zmatečné a odkázal živnostenské společenstvo s jeho nárokem na pořad práva. Důvody: Rejstříkový soud má pouze dohlédací činnost na to, aby družstvo zachovávalo stanovy a zákon. Z toho však neplyne, že rejstříkový soud je povolán, aby řešil všechny konflikty, které vzniknou mezi členem resp. jiným účastníkem a společenstvem z porušení stanov a zákona. Jestliže § 14 společenstev. zák. dává právo nahlédnouti do rejstříku a společenstvo se brání určitému způsobu výkonu onoho práva, musí býti tento konflikt řešen pořadem práva, jak se i stalo v případě uvedeném v rozhodnutí č. 9570 Sb. n. s. Rejstříkový soud může pokutami doháněti družstvo, aby rejstřík řádně a dbale vedlo, nemůže však řešiti spornou otázku, zda právo nahlédací zahrnuje i právo činiti si výpisy, a nutiti družstvo pokutami podle § 87 uved. zák., aby se tomuto způsobu nahlížení do rejstříku podrobilo. Je proto usnesení prvního soudu zmatečné (§ 41, odst. 2, písm. d), zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) a bylo je tudíž z podnětu rekursu zrušiti a navrhovatele odkázati, aby se svého tvrzeného nároku domáhal pořadem práva.

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu první stolice.

Důvody:

Jde o právní posouzení a výklad § 14 společenstev. zák. Podle druhého odstavce dotčeného paragrafu musí býti každému dovoleno nahlédnouti do seznamu členského rejstříku, vedeného u společenstva, jakož i do společenské smlouvy a jejích změn, kteréžto ustanovení praxí (rozh. č. 9570 Sb. n. s.) bylo rozšířeno též na právo činiti si výpisy po případě poříditi si i jeho opisy.

Znění zákona nevyžaduje, aby ten, kdo uvedeného práva chce užiti, udával nebo snad osvědčoval společenstvu důvody pro výkon svého práva, nýbrž zákon velícím způsobem stanoví, že se musí každému výkon práva povolití a že porušení onoho předpisu lze stíhati podle § 87 společenstev. zák.

Podle zjištění prvního soudu bylo sice stěžovatelovu zmocněnci dovoleno nahlédnouti i do seznamu členstva, avšak bylo mu odepřeno předsedou družstva, aby si pořídil opisy. Tím byla ve skutečnosti porušena zásada § 14 uved. zák. a stěžovatel byl oprávněn v nesporném řízení již hledíc na § 87 téhož zák. žádati o nápravu u rejstříkového soudu. Toto řízení bylo tu na místě, poněvadž šlo o řešení právní otázky, a nikoli o vyřešení skutkových sporných okolností.

Vycházel-li rekursní soud z jiného názoru, zrušil-li usnesení prvního soudu jako zmatečné a odkázal-li stěžovatele na pořad práva, neposoudil věc správně, a bylo proto jeho usnesení změnití a obnoviti usne-

sení prvního soudu, které odpovídá stavu věci a zákonu. Opatření prvního soudu se jeví hledíc na povahu souzeného případu podle názoru nejvyššího soudu přiměřeným.

Čís. 16958.

Právní význam ukladatelova zmocnění ve smyslu § 3 zák. č. 241/1924 Sb. z. a n. o příročí k ochraně peněžních ústavů a jejich věřitelů.

Zákon č. 241/1924 Sb. z. a n. tvoří právní domněnku, že ten, kdo dává věc v úschovu přímo nebo dáním v zástavu nepřímo, činí tak s vůlí zachovati sobě vlastnictví. Bankéř, který tvrdí, že nabyt vlastnictví k uloženým cenným papírům, musí dokázat, že se ukladatel vzdal vůle zachovati si vlastnictví k uloženým papírům. Pouhým vydáním zmocňovacího prohlášení dle § 3 dotč. zák. samým nezaniká vlastnické právo ukladatele k cenným papírům daným do úschovy.

(Rozh. ze dne 1. června 1938, Rv I 2981/37.)

Žalobě, kterou se žalobce na žalované bance, již bylo povoleno příročí podle zákona č. 240/1924 Sb. z. a n., domáhal vydání určitého počtu cenných papírů, které u ní uschoval, vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Žalobní nárok je vyvozován z bankovního uschování cenných papírů, které bylo upraveno zákonem č. 241/1924 Sb. z. a n.

Podle zjištění vydal žalobce dne 16. listopadu 1931 dovolatelce prohlášení, jímž ji zmocnil ve smyslu § 3 uvedeného zákona k libovolnému nakládání s cennými papíry u ní v úschově uloženými a v listině té blíže uvedenými.

Dále zjistil první soud a to zjištění nebylo změněno v odvolacím řízení, že žalobce ono zmocnění k libovolnému nakládání s depotem odvolal a že se již jednou žalobou pod zn. Ck III 28/35 domáhal vydání tohoto depotu, že však žaloba byla rozsudkem ze dne 22. května 1935 pro tentokrát zamítnuta, poněvadž byl žalobce na cenné papíry v té době ještě dlužen částku 1.475 Kč, kterou pak zaplatil až v srpnu 1935.

Pro právní posouzení nynějšího sporu je rozhodující význam žalobcova zmocnění, daného dovolatelce prohlášením ze dne 16. listopadu 1931, zejména zda jím žalovaná banka nabyt vlastnictví k uloženým cenným papírům, zda tedy žalobce se svých vlastnických práv k nim vzdal a byl vůči dovolatelce v poměru pouhého věřitele, který by v úpadku prohlášeném na jmění dovolatelčino náležel do třetí třídy (§ 56 konk. ř.), či zda má věcné právo, jež by bylo posuzováno podle §§ 12 a 47, odst. 1, konk. ř.